

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Педіатрія»

 Тетяна КРЮЧКО

«31» 08 2022 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради навчально-наукового
медичного інституту

 Юрій КАЗАКОВ

Протокол від 31.08 2022 р. № 1

СИЛАБУС

Деонтологія в медицині
(назва навчальної дисципліни)

Вибіркова навчальна дисципліна
(навчальна дисципліна обов'язкова / вибіркова)

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	228 «Педіатрія»
кваліфікація освітня	магістр педіатрії
кваліфікація професійна	лікар
освітньо-професійна програма	«Педіатрія»
форма навчання	денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	2 курс, 4 семестр

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої медицини

Зав. кафедри Юрій КАЗАКОВ

Протокол від 29.08 2022 р. №

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Чекаліна Наталія Ігорівна, д.мед. н., професор Трибрат Тетяна Анатоліївна, к.мед.н., доцент Петров Євген Євгенович, к.мед.н., доцент Шуть Світлана Володимирівна, к.мед.н., доцент Борисова Зинаїда Олексіївна, к.мед., доцент Боряк Віктор Петрович, к.мед.н., доцент Сакевич Вікторія Дмитрівна, к.мед., асистент Іваницька Тетяна Анатоліївна, асистент.
Профайл викладача (викладачів)	https://prop-intmed.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532)688390 (0532) 532576
E-mail:	propedevtika_simmed@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://prop-intmed.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин **3,0 / 90** год. із них:

Лекції (год.) – **10**

Практичні (год.) – **20 год.**

Самостійна робота (год.) – **60 год.**

Вид контролю – залік

Політика навчальної дисципліни

Організація освітнього процесу за міждисциплінарною освітньою компонентою «Пропедевтика внутрішньої медицини» реалізується на кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини Полтавського державного медичного університету відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» та інших діючих нормативних документів (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumentii>)

Проведення освітнього процесу за дисципліною «Пропедевтика внутрішньої медицини» в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії та інш.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема, лекції та практичні заняття проводяться з використанням платформ ZOOM, Google, Meet, Google Classroom та інш.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини», дотримуючись принципів академічної доброчесності: поважати честь і гідність інших осіб; відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами; не запізнюватись на лекції і практичні заняття та пропускати їх без поважних причин; ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; активно займатись самостійною роботою, використовуючи посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань з дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини»; використовувати у навчальній або науковій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилаються на них; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами. Під час перебування на клінічних базах кафедри здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в університеті (білий халат або хірургічний костюм, змінне взуття та медична шапочка).

Здобувач вищої освіти не повинен порушувати графік навчального процесу, приходити на заняття з конспектом і підготовленим по темі заняття, не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин. Протягом заняття здобувач вищої освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача, займатися сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів вищої освіти та заважати викладачу. Здобувачі вищої освіти повинні підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях, на клінічних базах і прилеглих до них територіях.

Здобувач вищої освіти, який допустив пропуски занять без поважної на те причини, зобов'язаний у триденний термін після виходу на заняття звернутися в деканат із заявою на ім'я декана про дозвіл на відпрацювання.

Самостійна робота здобувача вищої освіти (СРС) - це основна за обсягом часу форма організації навчання, яка включає різноманітні види індивідуальної й колективної навчальної діяльності, що здійснюється на аудиторних та позааудиторних заняттях кафедри пропедевтики внутрішньої медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини) з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей здобувачів вищої освіти під керівництвом викладача або без його безпосередньої участі. Основними завданнями СРС є послідовне формування навичок ефективної самостійної професійної (практичної і науково-теоретичної) діяльності, а саме: створення умов для реалізації єдиного підходу до організації СРС з метою формування компетентностей здобувача вищої освіти, закріплення та поглиблення знань, професійних умінь та навичок; сприяння формуванню у здобувачів вищої освіти практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни (навчальна історія хвороби, дослідні роботи, написання рефератів, підготовка до олімпіад, конкурсів тощо); сприяння розвитку у здобувачів вищої освіти мотивації до навчання й поглиблення професійних наукових і практичних інтересів.

При вивченні навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» в ПДМУ викладачі, здобувачі вищої освіти діють відповідно до: положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті, робочої програми, положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників ПДМУ, про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті, правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету, положення про організацію і методіку оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті та ін. (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>).

Опис навчальної дисципліни Медична деонтологія, як складова медичної етики, являє собою науку та практику про морально-етичні обов'язки медика, у тому числі і студента-медика, у процесі його професійної, лікувально-діагностичної, навчальної і наукової клінічної діяльності, що визначає психоетичні норми взаємовідносин лікаря з пацієнтом і колегами. Вивчення дисципліни «Деонтологія в медицині» перед початком клінічних дисциплін створює необхідні передумови для швидшої адаптації студента до роботи в клініці, надає правове підґрунття його професійної діяльності, знайомить із нормативними державними та міжнародними документами, основними принципами біомедичної етики, статусом медичної деонтології у сучасному суспільстві.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Деонтологія в медицині» є комплекс професійних та загальноетичних питань у взаєминах лікаря і пацієнта на сучасному етапі розвитку суспільства із визначенням правових аспектів професійної діяльності медичного працівника.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Відповідно до навчального плану, вивчення курсу за вибором «Деонтологія в медицині» може бути обраним студентом на другому році навчання, коли ним набуті відповідні знання з

історії медицини, медичної психології з особливостями дитячого віку, з якими інтегрується програма курсу «Деонтологія в медицині».

У свою чергу, знання основних деонтологічних принципів діяльності лікаря формує засади наступного вивчення студентом усіх клінічних дисциплін, закладає основи професійно вірного спілкування з хворою людиною та визначає подальші професійні стосунки майбутнього лікаря як під час навчання, так і при виконанні ним лікувальної, наукової, дослідницької та інших видів діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студента деонтологічних принципів медичного фахівця та вміння застосовувати їх в конкретних професійних ситуаціях.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є засвоєння студентом теоретичних знань, необхідних для побудови оптимальної моделі поведінки при спілкуванні із хворим, надання студентові сучасної інформації щодо нормативно-правового регулювання професійної діяльності лікаря, набуття відповідних навичок професійного спілкування в колективі.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

інтегральна :

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог

загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
- Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні:

- Здатність до визначення основних принципів етики та деонтології у професійній діяльності.
- Усвідомлення громадянських прав, свобод і обов'язків при проведенні фахової діяльності.
- Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря з наданням морально-етичної та правової оцінки його дій.
- Здатність до проведення заходів щодо організації надання медичної допомоги на етичних та деонтологічних засадах.

Результати навчання для «Деонтологія в медицині»:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- визначення медичної етики і деонтології, їх ролі у сучасній структурі медичних наук та історичні етапи становлення;
- основних етичних законів та позицій в медицині;
- сучасних моделей взаємовідносин між лікарем та пацієнтом;
- основних положень міжнародних на національних нормативних документів, актів та декларацій, що регламентують права пацієнта та лікаря;
- понять про ятрогенії, причини їх виникнення та наслідки;

- визначення та сутності лікарської таємниці, правових документів, що гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні;
- визначення поняття «лікарські помилки», різновидів та основних причин лікарських помилок; поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них;
- поняття про біоетику та біомедичну етику, сферу їх застосування у сучасному суспільстві;
- морально-правових аспектів забезпечення права людини на життя та смерть;
- деонтологічних засад взаємовідносин у медичних колективах та спілкування із родичами пацієнтів.

вміти:

- демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця
- дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності
- дотримуватись у своїй діяльності основних положень міжнародних правових актів гуманістичного спрямування та регламентуючих правових документів стосовно фахової діяльності
- оцінювати сучасні підходи до проблем евтаназії
- використовуючи принципи медичної деонтології, запобігати виникненню ятрогенії і корегувати наслідки ятрогенних впливів
- демонструвати розуміння нормативно-правового регулювання взаємовідносин лікар-хворий
- усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загально-освітній культурний рівень

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус та правове забезпечення у сучасному суспільстві. Принципи поведінки лікаря, сформульовані Гіппократом. Історія „Клятви Гіппократа” та її подальші модифікації. Визначення медичної етики та її складової – медичної деонтології. Етичні закони та позиції у медицині. Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів та досліджень; офіційні документи, які регламентують проведення випробувань із залученням людини.	2
2	Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик. Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення – від Древньої Індії до сучасної України. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та гарантії дотримання лікарської таємниці у міжнародних законодавчих документах. Лікарські помилки, їх різновиди, основні причини та наслідки помилок медичного персоналу. Лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.	2

3	Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар–хворий». Основні моделі взаємовідносин між лікарем та пацієнтом – патерналістська та автономна, модель «послабленого патерналізму». Проблема «дистанціювання» та субординації лікаря і пацієнта у медичній практиці. Лісабонська та Гельсінкська Декларації прав пацієнта. Принцип «інформованої згоди» і «співробітництва» лікаря та хворого. Моральні дії лікаря в умовах залежності від нього життя та здоров'я пацієнта. Поняття про ятрогенії, основні їх причини та наслідки. Проблема проведення «сліпих» клінічних досліджень в сучасній медицині.	2
4	Біоетика та біомедична етика – основні теоретичні та прикладні аспекти у сучасному суспільстві. Етичне осмислення проблем генної інженерії, клонування – його генетичні, медичні та етичні наслідки. Моральні питання проведення експериментів ембріонах людини, розумово та фізично відсталих особах, етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку. Право людини на життя та смерть, проблема цінності людського життя. Моральні питання проведення експериментів ембріонах людини, розумово та фізично відсталих особах, етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку.	2
6	Проблема цінності людського життя. Право людини на життя та право на смерть. Моральні проблеми штучного запліднення, абортів та «сурогатного материнства». Морально–правові аспекти реаніматології та трансплантології: обмеження використання органів від живих донорів, різні моделі забору органів від померлих донорів, ксенотрансплантація – за та проти. Моральна оцінка процедур отримання та уведення в організм ембріональних стоволових клітин людини. Проблеми суїциду та евтаназії. Статус мертвого тіла в медицині, ставлення з боку лікаря до померлої людини. Етичні аспекти поводження з видаленими частинами людського тіла.	2
	Разом	10

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті робочою навчальною програмою не

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ з/п	Назва теми Модуль 1. Деонтологія в медицині	Кількість годин
1.	Медична етика та деонтологія: їх визначення, статус та правове забезпечення у сучасному суспільстві. Визначення медичної етики та її складової – медичної деонтології. Етичні закони та позиції у медицині. Сутність професійної моралі лікаря у сучасному суспільстві. Поняття про морально-етичне та правове регулювання діяльності медичних працівників. Офіційні документи, які регламентують роботу лікаря. Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів та досліджень.	2

№ з/п	Назва теми Модуль 1. Деонтологія в медицині	Кількість годин
2.	<p>Етапи становлення медичної деонтології в різні часи. Відображення основних деонтологічних принципів у роботах відомих митців. Покликання лікаря, його обов'язок з точки зору древньоіндійської „Книги життя” („Аюр–Веди”). Поняття медичної деонтології в „Каноні лікарської науки” Авіценни. Принципи поведінки лікаря, сформульовані Гіппократом. Історія „Клятви Гіппократа” та її подальші модифікації. Розвиток медичної етики та деонтології на теренах держав, до складу яких входила Україна. Внесок відомих клініцистів Г.А.Захар'їна, М.Я.Мудрова, С.П.Боткіна, Т.Г.Яновського, І.П.Павлова, М.Д.Стражеска, М.М.Петрова у розвиток вчення про медичну деонтологію. Деонтологічна тематика в роботах видатних митців – Л.М.Толстого, І.С.Тургенєва, А.П.Чехова, Г.Флобера.</p>	2
3.	<p>Основні моделі взаємовідносин у системі «лікар–хворий». Основні моделі взаємовідносин між лікарем та пацієнтом – патерналістська та автономна, модель «послабленого патерналізму». Проблема «дистанціювання» та субординації лікаря і пацієнта у медичній практиці. Лісабонська та Гельсінкська Декларації прав пацієнта. Принцип «інформованої згоди» і «співробітництва» лікаря та хворого. Моральні дії лікаря в умовах залежності від нього життя та здоров'я пацієнта. Поняття про ятрогенії, основні їх причини та наслідки. Проблема проведення «сліпих» клінічних досліджень в сучасній медицині.</p>	2
4.	<p>Лікарська таємниця: моральні та правові аспекти. Визначення та сутність лікарської таємниці, історія її становлення – від Древньої Індії до сучасної України. Право пацієнта на конфіденційність інформації про його стан здоров'я та можливі обмеження цього права. Гарантії дотримання лікарської таємниці у Міжнародному Кодексі медичної етики, Лісабонській декларації про права пацієнта, Проекті Етичного Кодексу медичної сестри України. Правові документи, що регламентують дотримання лікарської таємниці в Україні (ст. 132, 145, 387 Карного Кодексу України).</p>	2
5.	<p>Лікарські помилки, моральна та правова відповідальність лікар. Сутність поняття «лікарська помилка», різновиди та основні причини лікарських помилок. Свобода та відповідальність у професійній діяльності лікаря. Моральна та юридична свобода лікаря: право на ризик. Профілактика ризику та терапевтичних помилок. Моральний вибір: проблема цілі та засобу її досягнення у медичній практиці. Поняття про лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.</p>	2
6.	<p>Ятрогенні захворювання, причини їх виникнення та шляхи уникнення. Поняття про ятрогенії, ятрогенні захворювання. Основні причини виникнення ятрогеній, та наслідки. Види ятрогеній (медикаментозна, маніпуляційна, після реанімаційна, хірургічна, аліментарна, променева, ятрогенія бездіяльності). Основні шляхи уникнення ятрогенних захворювань. Проблема взаємин «лікар–хворий» як одна з причин ятрогеній.</p>	2

№ з/п	Назва теми Модуль 1. Деонтологія в медицині	Кількість годин
7.	<p>Зміст та структура біомедичної етики, її основні теоретичні та прикладні аспекти у сучасному суспільстві.</p> <p>Біоетика та біомедична етика. Співвідношення екологічної етики, біоетики, медичної етики та деонтології. Дія принципів біомедичної етики на експериментальні дослідження лікувального та нелікувального характеру та сучасні біотехнології. Етичне осмислення проблем генної інженерії. Клонування та його етичні наслідки. Етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку. Моральні аспекти проведення експериментів та людині, ембріонах, розумово та фізично відсталих особах.</p>	2
8.	<p>Проблема цінності людського життя. Право людини на життя та право на смерть.</p> <p>Моральні проблеми штучного запліднення, абортів та «сурогатного материнства». Морально-правові аспекти реаніматології та трансплантології: обмеження використання органів від живих донорів, різні моделі забору органів від померлих донорів, ксенотрансплантація – за та проти. Моральна оцінка процедур отримання та уведення в організм ембріональних стоволових клітин людини. Проблеми суїциду та евтаназії. Статус мертвого тіла в медицині, ставлення з боку лікаря до померлої людини. Етичні аспекти поводження з видаленими частинами людського тіла.</p>	2
9.	<p>Деонтологічні аспекти взаємин в медичних колективах під час виконання лікарської та наукової роботи.</p> <p>Деонтологічні аспекти взаємовідносин у медичних колективах: проблеми корпоративності, демократичності, субординації.</p> <p>Деонтологічні проблеми проведення наукових досліджень.</p> <p>Поняття про особисту і колективну відповідальність. Вимоги, що пред'являються до лікаря, який прагне присвятити себе науковій діяльності. Найважливіші принципи вченого-медика.</p> <p>Вимоги, що пред'являються до претендента на вчений ступінь при залученні людини як об'єкту дослідження. Правові документи, що регламентують науково-дослідну діяльність лікаря.</p>	2
10.	<p>Основні деонтологічні підходи в онкології, геріатрії. Деонтологічні аспекти взаємин лікаря із ВІЛ-інфікованими та хворими на СНІД. Залік.</p> <p>Проблеми деонтології та лікарської етики в онкології, дерматовенерології, геронтології, психіатрії. Медична деонтологія епохи ВІЛ, післячорнобильського синдрому, деонтологічні аспекти спілкування із військовослужбовцями, що проходили службу в «гарячих» точках та зоні АТО. Спілкування з рідними та близькими хворого.</p>	2
РАЗОМ		20

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	40
2	Морально-правові аспекти проведення клінічних експериментів та досліджень; офіційні документи, які регламентують проведення випробувань із залученням людини.	2
3	Лікарські правопорушення, посадові злочини та відповідальність за них.	2
4	Етичне осмислення проблем генної інженерії, клонування – його генетичні, медичні та етичні наслідки.	2
5	Моральні питання проведення експериментів ембріонах людини, розумово та фізично відсталих особах, етичні аспекти ставлення до новонароджених із дефектами розвитку.	2
6	Моральні проблеми штучного запліднення, абортів та „сурогатного материнства”.	2
7	Морально–правові аспекти реаніматології та трансплантології: використання органів від живих та померлих донорів, ксенотрансплантація – за та проти.	2
8	Проблеми суїциду та евтаназії у лікарській практиці.	2
9	Вчення про стовбурові клітини, морально–деонтологічна оцінка процедур отримання та уведення в організм ембріональних стволових клітин людини.	2
10	Статус мертвого тіла в медицині, ставлення медика до померлої людини, етичні аспекти поводження з видаленими частинами людського тіла.	2
11	Деонтологічні аспекти спілкування із пацієнтами–військовослужбовцями, що проходили службу у «гарячих» точках.	2
	Разом	60

Індивідуальні завдання

Одним з різновидів самостійної роботи студентів при вивченні вибіркової дисципліни «Деонтологія в медицині» є індивідуальна робота: написання навчально-пошукової роботи за темою, що винесена на самостійне опрацювання та захист її на практичному занятті із наочною презентацією основних результатів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання залик.

Система поточного та підсумкового оцінювання

Використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання

5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі
		У стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, письмового контролю, письмового або програмного комп'ютерного тестування на практичних заняттях.

Таблиця №2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		
2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122	E	3 задовільно
3,05	73	50	123		
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130	D	
3,3	79	53	132		
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138	C	4 добре
3,5	84	56	140		
3,55	85	57	142		
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158	B	
4	96	64	160		
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		

4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	А	5 відмінно
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		
5	120	80	200		

Інформація про здобувачів освіти, яким не зарахований залік, з точним зазначенням причини незарахування також вноситься до «Відомості» та індивідуальні навчальні плани студентів. Причини незарахування можуть бути наступні:

а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять з виробничої практики. Позначка «н/в» (не виконав) у колонці «бали за ПМК»;

б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допускається до заліку. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці «бали за залік»;

Здобувач вищої освіти має право на складання та два перескладання заліку.

Дозвіл на перескладання заліку видається деканом факультету у вигляді «Персональної відомості перескладання заліку» який здобувач освіти отримує в деканаті під особистий підпис за пред'явленням індивідуального навчального плану та (за необхідністю) інформації з кафедри про ліквідацію заборгованості (відсутність «нб», середній бал успішності 3,0 і більше). При організованому перескладанні заліку групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість

Здобувач вищої освіти має право на перескладання заліку, до закінчення вивчення відповідної дисципліни.

Оцінка з дисципліни виставляється студенту не пізніше ніж на наступний робочий день після останнього заняття.

Перелік питань, які повинен засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни:

- Медична етика і деонтологія, їх визначення, статус і правове забезпечення в сучасному суспільстві.
- Основні етапи становлення медичної деонтології та внесок відомих вітчизняних лікарів у її розвиток.
- Правове забезпечення професійної діяльності лікаря в сучасному суспільстві.
- «Клятва Гіппократа»: історія виникнення і подальша модифікація
- Основні моделі взаємин в системі лікар-хворий.
- Міжнародні документи, що регламентують права пацієнта.
- Ятрогенії: основна їх причина, наслідки і профілактика.

- Лікарська таємниця: визначення, основні правові документи, що гарантують дотримання лікарської таємниці в Україні та в світі.
- Лікарська помилка: визначення, види лікарських помилок.
- Поняття про лікарські правопорушення і юридична відповідальність за них.
- Біомедична етика в сучасному суспільстві, її предмет, статус і круг проблем.
- Деонтологічні аспекти захисту права пацієнтів на життя: трансплантація, використання ствольних клітин, штучне запліднення, аборти.
- Етичні проблеми технологій, що штучно підтримують життя.
- Деонтологічні проблеми права пацієнта на смерть.
- Поняття про евтаназію; морально-деонтологічні погляди на суїцид. Поняття «хоспіс».
- Деонтологічні аспекти взаємин в медичних колективах під час виконання лікарської і наукової роботи.
- Основні деонтологічні підходи в онкології, психіатрії, геронтології, педіатрії.
- Деонтологічні аспекти взаємин лікаря з пацієнтом ВІЛ-інфікованим і пацієнтом хворим на СНІД.

Методи навчання:

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні;
- пояснювально-ілюстративний або інформаційно-рецептивний;
- репродуктивний.

Форми та методи оцінювання:

- вхідний контроль знань;
- поточне оцінювання;
- формувальне оцінювання;
- підсумковий контроль.

Методичне забезпечення :

- Матеріали для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття та на занятті
- Рекомендована література
- Матеріали для контролю знань, умінь і навичок студентів:
 - Тести різних рівнів складності
 - Ситуаційні задачі для контролю початкового рівня знань
 - Ситуаційні завдання для контролю рівня знань
- Комп'ютерні контролюючі програми
- Відеофільми
- Мультимедійні презентації

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Деонтологія та етика в клінічній практиці : навчальний посібник. Ч. 2 / С. І. Треумова, Є. Є. Петров, Ю. Г. Бурмак, Т.А. Трибрат ; МОЗ України, УМСА, Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини). – Полтава: Техсервіс, 2017. – 375 с.
2. Деонтологія в медицині: підручник (ВНЗ ІV р. а.) / О.М. Ковальова, Н.А.

- Сафаргаліна-Корнілова, Н.М. Герасимчук. — 2018, 2-е вид., випр.
3. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник / І.Я. Губенко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. — 2021, 3-є видання. — 312 с.

Допоміжна

1. Деонтологія і етика в клінічній практиці. Частина 1.: навчальний посібник/ Ю.М.Казаков, С.І.Треумова, В.П.Боряк, Н.І.Чекаліна, Т.А. Трибрат, С.В. Шуть, - Полтава.-2014.- с.
2. Почерняєва В.Ф. Біоетика. Експериментальні та клінічні дослідження : навчальний посібник для вищих навчальних закладів медичного та біологічного напрямку / В.Ф. Почерняєва, С.В. Денисенко, С.Б. Передера. - Полтава, 2010 - 163 с.
3. Основи біоетики та біобезпеки / Бобирьов В. М., Дворник В. М., Девяткіна Т.О. та ін . - К., 2020. — 248 с., тв. пал.
4. Спиця Н.В. Деонтологія в медицині. Навчально-методичний посібник для студентів II курсу медичних та фармацевтичних факультетів. – Запоріжжя: ЗДМУ, 2017. – 60 с.
5. Основи біоетики та біобезпеки: підручник / О. М. Ковальова, В. М., Лісовий, Т. М. Амбросова, В. І. Смирнова. – 2-е вид., випр. – К.: ВСМ Медицина, 2017. – 392 с.

Інформаційні ресурси

1. Мамченко Н. В. Деонтологія І. Бентама як умова юс-конвенцій [Електронний ресурс] // Уч. зап. Тавр. нац. ун-та ім. В. И. Вернадського. Серія: Юридические науки. – 2012. – Режим доступу:http://archive.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/UZTNU_law/2012_1/2012/uch_25_1_law/004_mamh.pdf.
2. З питань етико-деонтологічних аспектів роботи медичного працівника:
 - http://archive.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_13.pdf
 - http://archive.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/Mosv/2012_4/data/article22.pdf.
 - http://archive.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/2neranov.pdf.

Розробник

к.мед.н., асистент Вікторія САКЕВИЧ